Lietas Nr. C15240614

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā 2015.gada 7.janvārī

Jelgavas tiesa: tiesnese N.Paņkiva,
izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. A/ maza apmēra prasību pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2014.gada 28.oktobrī prasītāja /pers. A/ iesniegusi tiesā prasības pieteikumu pret atbildētāju /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu, kas atbilst maza apmēra prasībai, kurā lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus bērna uzturam EUR 96 katru mēnesi līdz bērna pilngadībai.

Prasību motivē ar to, ka 2014.gada pavasarī prasītāja informēja /pers. B/, ka viņš nav /pers. C/ bioloģiskais tēvs un ieteica viņam, ka gadījumā, ja viņš nevēlas rūpēties par /pers.C/, lai apstrīd paternitāti. Norāda, ka /pers. B/ līdz šim nav apstrīdējis paternitāti, kā arī labprātīgi nesniedz /pers. C/ uzturam nepieciešamos uzturlīdzekļus. Prasītāja norāda, ka viņai ir piešķirts trūcīgās ģimenes status un viena pati nevar nodrošināt bērna uzturu, līdz ar ko ir spiesta lūgt tiesu piedzīt meitas /pers. C/ uzturam no dzimšanas reģistrā ierakstītā tēva /pers. B/ uzturlīdzekļus, valstī noteiktā minimālā apmērā.

Prasība pamatota ar Civillikuma 179.panta pirmo daļu un 179.panta sesto daļu.

Civilprocesa likuma 250^{25}.panta otrā daļa nosaka, ka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Prasītāja nav lūgusi lietas izskatīšanu tiesas sēdē.

Atbildētājam atbilstoši Civilprocesa likuma 250^{21}.panta prasībām nosūtīts prasības pieteikuma noraksts, kā arī paskaidrojuma veidlapas uz deklarēto dzīves vietas adresi un maza apmēra prasības pieteikumā norādīto adresi. Un atbilstoši Civilprocesa likuma 250^{22}.panta prasībām atbildētājam izskaidrotas procesuālās tiesības. Ievērojot, ka tiesas dokumenti atbildētājam tika piegādāti uz viņa deklarēto dzīvesvietu, tad ievērojot Civilprocesa likuma 56^{1}.pantā ietverto prezumpciju par tiesas dokumentu piegādi un izsniegšanu, uzskatāms, ka atbildētājam tiesas dokumenti ir izsniegti.

Atbildētājs paskaidrojumus tiesai nav iesniedzis, kā arī nav lūdzis lietas iztiesāšanu tiesas sēdē.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 250^{21}.panta otrajai daļai, paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā.

Ievērojot to, ka puses nelūdza lietas izskatīšanu tiesas sēdē un tiesa neuzskatīja par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lieta tiek izskatīta rakstveida procesā un pusēm savlaicīgi paziņots par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Motīvu daļa

Novērtējusi prasības saturu kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Ar lietā esošo dzimšanas apliecību fotokopiju (lietas 7.lapa) pierādīts, ka 2011.gada 27.jūnijā dzimušās /pers. C/ vecāki ir /pers. B/ un /pers. A/.

Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, psihiskajai, garīgajai, tikumiskajai un speciālajai attīstībai nepieciešamo dzīves līmeni. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnus, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Minētā likuma 10.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmā daļa nosaka, ka vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir samērā ar mantas un sabiedrisko stāvokli rūpēties par sava bērna dzīvību un labklājību, sagādāt viņam uzturu, tas ir, dot ēdienu, pajumti, apģērbu, kopt, audzināt un skolot viņu. Šī panta otrā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir sagatavot bērnu pastāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.

Atbilstoši Civillikuma 179.pantam, vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Lietā nav strīds, ka šobrīd tikai prasītāja īsteno ikdienas aizgādību pār nepilngadīgo bērnu /pers. C/.

No lietas materiāliem pievienotās Jelgavas pilsētas domes Pašvaldības iestādes "Jelgavas sociālo lietu pārvalde" izziņas (lietas 8.lapa) redzams, ka /pers. A/ ģimenei noteikts trūcīgās ģimenes statuss.

Lietas iztiesāšanā netika iegūti pierādījumi par atbildētāja mantisko stāvokli.

Civillikuma 179.panta piektajā daļā ir noteikts, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņu mantas stāvokļa nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto iztikas minimumu un bērna vecumu.

Saskaņā ar 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.3 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērniem" 2.1.punktu un 2.2.punktu katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt katram savam bērnam līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai minimālos uzturlīdzekļus – 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, un no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai minimālos

uzturlīdzekļus – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Saskaņā ar Civillikuma 177.panta pirmo un ceturto daļu, līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Civillikuma 198.panta 4.punkts nosaka, ka aizgādība izbeidzas kad bērns sasniedzis pilngadību.

Tiesa uzskata, ka prasītājai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus bērnu uzturam līdz bērna pilngadībai, jo saskaņā ar Civillikuma 177.pantu, bērns atrodas vecāku aizgādībā līdz pilngadības sasniegšanai. Kā norādīts Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 24.oktobra spriedumā (lietā Nr.SKC- 729) no dienas, kad bērns ir sasniedzis pilngadību, māte zaudē tiesības saņemt bērna uzturam paredzētos līdzekļus un izbeidzas tēva pienākums izmaksāt tos pilngadīga bērna mātei.

Novērtējot minēto, tiesa secina, ka no atbildētāja par labu prasītājai piedzenami uzturlīdzekļi bērna – /pers. C/ – uzturam šadā apmērā: līdz bērna septiņu gadu vecumam – 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi, bet sākot no bērna septiņu gadu vecumu līdz bērna pilngadībai – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi.

Kā norādīts Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 29.augusta spriedumā (lieta Nr.SKC – 556), saskaņā ar Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu, ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Katrai fiziskajai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā. Iztulkojot šīs tiesību normas savstarpējā saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, tas ir, pielietojot tiesību normu tulkošanas sistēmisko metodi, Senāts atzinis, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Bez tam Senāts atzinis, ka kaut arī civiltiesiskajā likumdošanā, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, nav iekļauta norma, kas noteiktu sākuma termiņu, no kura piedzenami uzturlīdzekļi bērna uzturam tiesas ceļā tiesa piedzenot uzturlīdzekļus no prasības celšanas brīža, piedziņā ietver naudas summas, kas samaksātas no prasības pieteikuma iesniegšanas brīža tiesā.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi ir piedzenami no 2014.gada 28.oktobra.

Tiesas ieskatā noteiktais maksājamo uzturlīdzekļu apmērs atbildētājam ir jānodrošina savam bērniem līdz bērna pilngadībai, jo sasniedzot pilngadību, bērni atbrīvojas no vecāku aizgādības un ir darbspējas vecumā, kā arī paši var realizēt savas tiesības un celt atsevišķu prasību par uzturlīdzekļu piedziņu, ja nevar paši sevi apgādāt.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 33.panta otrajai daļai, tiesas izdevumi ir valsts nodeva, kancelejas nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai daļai. Atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktam prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu, no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji – prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktam, prasības summas prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu.

Aprēķinot valsts nodevu, tiesa ņem vērā Civilprocesa likuma 3.pantā noteikto principu, ka tiesvedību civillietā regulē civilprocesuālo tiesību normas, kas ir spēkā lietas izskatīšanas, atsevišķu procesuālo darbību izdarīšanas vai tiesas sprieduma izpildīšanas laikā, un Ministru kabineta 2013.gada 27.augusta noteikumu Nr. 665 "Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" 2.punktā noteikto mēneša minimālās darba algas apmēru – 320 euro – sākot no 2014.gada 1.janvāra.

Tādējādi no atbildētāja, atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunktam, ir piedzenama valsts nodeva EUR 144, kas aprēķināta 15% no prasības summas – EUR 960 (uzturlīdzekļu kopsummas par vienu gadu).

Tiesa izskaidro, ka valsts nodeva EUR 144 apmērā maksājama Valsts kasē, NMR.90000050138, konts LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, 0539 valsts nodeva.

Tāpat no atbildētāja piespriežami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi EUR 9,42 (lietas 2.lapa) par tiesas dokumentu piegādāšanu, kuru iemaksa jāveic šādos rekvizītos: ekonomiskās klasifikācijas kods-21499, saņēmējs Tiesu administrācija, Mūkusalas iela 41b, Rīga, NMR 90001672316, ar PVN apliekamās Personas reģ. Nr. 90001672316, Saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods TRELLV22, Konta nr. LV51TREL2190458019000.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204^1. pantu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, par mantas atdošanu natūrā, par personu un mantas izlikšanu no telpām un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, izņemot gadījumus, kad spriedums izpildāms nekavējoties. Sprieduma labprātīgas izpildes termiņš nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Tiesa atzīst, ka, saskaņā ar Civilprocesa likuma 204^1. pantu, atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8. un 97.pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt prasību pilnīgi.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam ik mēnesi 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, sākot no 2014.gada 28.oktobra līdz bērna septiņu gadu vecumam, bet no bērna septiņu gadu vecuma uzturlīdzekļus ik mēnesi 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērna pilngadībai.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij tiesas izdevumus - valsts nodevu EUR 144 (viens simts četrdesmit četri *euro*) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 9,42 (deviņi *euro* 42 centi).

Noteikt /pers. B/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu, uzliekot par pienākumu iesniegt Jelgavas tiesā pierādījumus par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas 2015.gada 7.janvāra apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesai, iesniedzot apelācijas sūdzību Jelgavas tiesā.